

Nr 177.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag för budgetåret 1952/53 till bidrag till avlönande av hemvårdarinnor samt till prov- och kompletteringskurser för hemvårdarinnor jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

1:o) **Bidrag till avlönande av hemvårdarinnor.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkt 15, s. 25—28 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1952) föreslagit riksdagen att dels besluta, att under år 1953 statsbidrag må utgå till avlönande av högst 3 100 heltidsanställda eller däremot svarande antal deltidspanställda hemvårdarinnor, dels ock till Bidrag till avlönande av hemvårdarinnor för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 3 070 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 3 000 000 kronor.

Förutsättningar för att upptaga de allmänna spörsmålen angående den sociala hemhjälpsens framtida utformning till behandling föreligga ännu icke. På grund härav kan departementschefen icke tillstyrka socialstyrelsens förslag att de regler som maximera statsbidraget i förhållande till folkmängden avskaffas.

För år 1952 må statsbidrag enligt riksdagens medgivande beviljas för högst 2 950 heltidsanställda eller däremot svarande antal deltidspanställda hemvårdarinnor. Socialstyrelsen har föreslagit, att antalet för år 1953 skall fastställas till 3 300. Enligt departementschefen bör möjlighet finnas till fortsatt utbyggnad av den sociala hemhjälpen inom de nuvarande statsbidragsreglernas ram. Med hänsyn till den brist på kompetenta hemvårdarinnor, som föreligger, anser han det tillräckligt, att antalet fastställs till 3 100.

I enlighet med socialstyrelsens förslag har anslaget uppräknats med 70 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Svenson m. fl.* (I:79) och den andra inom andra kammaren av fru

Bihang till riksdagens protokoll 1952. 6 saml. Nr 177—179.

Sjöstrand m. fl. (II: 120), i vilka, såvitt nu är fråga, hemställes, att riksdagen måtte besluta dels att under år 1953 statsbidrag må utgå till avlönande av 3 300 heltidsanställda hemvårdarinnor, dels ock att begränsningsbestämmelserna för statsbidraget i förhållande till folkmängden måtte slopas med ingången av kalenderåret 1953, vilket icke påverkar statsbudgeten för budgetåret 1952/53,

dels två motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Hjalmar Nilsson* (I:80) och den andra inom andra kammaren av herr *Nilsson* i Bästekille (II: 132), i vilka hemställes, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i kungörelsen om statsbidrag till social hemhjälpverksamhet, att möjlighet gives att i hemhjälpnämnd invälja elva ledamöter,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Svenson* (I:81) och den andra inom andra kammaren av fru *Sjöstrand* och fröken *Liljedahl* (II: 121), i vilka föreslås, att särskild hemhjälpnämnd skall bestå av fem eller sju ledamöter.

Angående de skäl, motionärerna åberopat till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna I:79, I:80, II:132 och II:121.

Utskottet. I likhet med departementschefen anser utskottet, att frågan om avskaffande av de regler, som maximera statsbidraget i förhållande till folkmängden, bör prövas i samband med att de allmänna spörsmålen rörande den sociala hemhjälpsens framtida utformning upptagas till prövning. Utskottet avstyrker sålunda motionerna I:79 och II:120 i denna del.

Utskottet delar även departementschefens uppfattning att möjlighet bör finnas att inom ramen för nuvarande statsbidragsregler utbygga ifrågasvarande verksamhet. Under hänvisning till den brist, som föreligger på kompetenta hemvårdarinnor, anser departementschefen det tillräckligt, att statsbidrag beräknas för 3 100 hemvårdarinnor under år 1953, medan i nyssnämnda motioner yrkas, att antalet skall fastställas till 3 300. Ehuru en ökning av antalet hemvårdarinnor i enlighet med motionärernas yrkande vore önskvärd, synes möjlighet till ökning av denna storleksordning på grundval av uppgifter, som utskottet inhämtat, icke sannolik. Utskottet har därför ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag och avstyrker alltså motionerna I: 79 och II: 120 även i denna del.

Enligt gällande bestämmelser (kungörelsen 225:1951) skall särskild hemhjälpnämnd bestå av tre eller fem ledamöter. Av skäl, som åberopas i motionerna I:80 och II:132 samt I:81 och II:121, anser utskottet, att möjlighet bör finnas att utöka antalet ledamöter. Denna ökning synes lämpligen böra möjliggöras genom att bestämmelserna givas det innehållet, att antalet ledamöter i nämnden skall bestå av minst tre och högst sju ledamöter. I vidare mån kan utskottet icke tillstyrka motionärernas förslag.

Under åberopande av det anförda får utskottet, som jämväl i övrigt tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen må

a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I:79 och II:120, såvitt nu är i fråga, besluta, att under år 1953 statsbidrag må utgå till avlönande av högst 3 100 heltidsanställda eller däremot svarande antal deltid-
anställda hemvårdarinnor;

b) avslå motionerna I: 79 och II: 120, i vad de avse maxi-
mering av statsbidraget i förhållande till folkmängden;

c) till *Bidrag till avlönande av hemvårdarinnor* för bud-
getåret 1952/53 under femte huvudtiteln anvisa ett förslags-
anslag av 3 070 000 kronor;

d) i anledning av motionerna I:80 och II:132 samt I:81
och II:121 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad
utskottet anfört.

2:o) **Prov- och kompletteringskurser för hemvårdarinnor.** Kungl. Maj:t
har (punkt 16, s. 28 och 29) föreslagit riksdagen att till Prov- och kom-
pletteringskurser för hemvårdarinnor för budgetåret 1952/53 anvisa ett
reservationsanslag av 208 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 116 000 kronor.

Tidigare ha medel beräknats för utbildning av 400—500 hemvårdarinnor
per budgetår vid 3-månadskurser. För innevarande budgetår har dock
anslag anvisats endast för utbildning av 250 elever. Med hänsyn till den
betydande brist på kompetenta hemvårdarinnor, som redan föreligger, och
till behovet av utbyggnad av den sociala hemhjälpen, anses utbildningen
ånyo böra ökas. Det anses emellertid icke sannolikt, att elevtillströmningen
kommer att medge utbildning av mer än 400 hemvårdarinnor under nästa
budgetår. Medel föreslås därför skola anvisas för en utbildning av denna
omfattning. Anslaget för innevarande budgetår har beräknats efter en ut-
bildningskostnad, inberäknat stipendie- och annonseringskostnader, av 520
kronor per elev. Med oförändrad beräkningsgrund skulle medelsbehovet
under nästa budgetår uppgå till (400×520) 208 000 kronor. Departements-
chefen förordar, att anslaget upptages till detta belopp.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande mo-
tioner nämligen

dels de under föregående punkt nämnda likalydande motionerna I:79 av
fru *Svenson m. fl.* och II: 120 av fru *Sjöstrand m. fl.*, i vilka, såvitt nu är i
fråga, hemställs, att socialstyrelsen måtte beredas möjlighet att utbilda 500
hemvårdarinnor under budgetåret 1952/53, vilket medför en från 208 000
kronor till 260 000 kronor ökad kostnad för statsverket, samt att, därest riks-
dagen beslutar om en höjning av stipendiebeloppen för elever vid yrkessko-

lorna, samma grunder måtte gälla för hemvårdarinneelever och, därest 500 hemvårdarinnor få utbildas, ytterligare 20 250 kronor ställas till socialstyrelsens förfogande;

dels ock en inom andra kammaren av fru Nilsson väckt motion (II: 257), vari hemställes, att riksdagen måtte besluta höja av departementschefen föreslaget anslag av 208 000 kronor till av socialstyrelsen förordade 291 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, hänvisas till motionerna I:79 och II:257.

Utskottet. Med hänsyn till den rådande bristen på kompetenta hemvårdarinnor finner utskottet skäl tala för att socialstyrelsen, därest elevtillströmningen skulle medgiva detta, beredes möjlighet att utbilda ett något större antal elever än departementschefen föreslagit. Utskottet förordar, att medel anvisas för utbildning av 450 hemvårdarinnor under nästa budgetår. I vidare mån kan utskottet icke tillstyrka motionärernas yrkande i denna del.

I anledning av yrkandet i motionerna I:79 och II:120 om höjning av stipendiebeloppen för ifrågavarande utbildning får utskottet erinra, att utskottet i sitt utlåtande nr 8 tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag om en uppräknings beträffande ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde med ca 15 procent av de till elever vid yrkesskolor utgående stipendierna. Utskottet finner det rimligt att en motsvarande ökning medgives beträffande de inom socialdepartementets verksamhetsområde utgående stipendierna för yrkesutbildning.

Med hänsyn till det ovan förordade beräknar utskottet den erforderliga medelsanvisningen under ifrågavarande anslag till 240 000 kronor eller 32 000 kronor utöver departementschefens förslag.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag ävensom motionerna I:79 och II:120, såvitt de beröra detta anslag, samt motionen II: 257 till *Prov- och kompletteringskurser för hemvårdarinnor* för budgetåret 1952/53 under femte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 240 000 kronor.

Stockholm den 20 maj 1952.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Närvarande: se under utlåtandet nr 179.